

MAASEUDUN KEHITTÄMINEN KIPINOISTA ROIHUUN

Best of the Best –
tulisielut koolta Kuortaneella **3**

Tanner tömisee ja aita kaatuu –
TEESIT maaseudun kehittämisen revolutioon **6**

Millä huipputulokseen
maaseudun kehittämistyössä **14**

KIPINOISTA
ROIHUUN

-24H LEIRI 2014

MDI

PÄÄKIRJOITUS

Kehittämistyö on syklistä. Aina vanhan päättyessä jokin uusi alkaa. Myös maaseudun kehittäminen on käännekohdassa tämän vuoden lopussa. Nykyisen ohjelmakauden jälkeen katseet ja energia suunnataan uuden maaseutuohjelman toteutukseen. Nihkeän taloudellisen suhdanteen ja kauttaaltaan niukkenevien resurssien aikana maaseudun kehittäminen on poikkeuksellisessa nosteessa – uudella ohjelmakaudella kehittämiseen käytettävissä olevat resurssit jopa kasvavat nykyiseen kauteen verrattuna. Kun samalla muut aluekehittämiseen käytettävissä olevat rahat vähenevät, maaseudun kehittämisohjelman suhteellinen merkitys kasvaa huomattavasti.

Uudella ohjelmakaudella tukeudutaan pääosin vanhaan tuttuun sisältöön, mutta ohjelmassa on myös uusia elementtejä. Kokonaisuudessaan innovaationäkökulmaa on uudessa ohjelmassa vahvistettu ja innovaatioiden kautta maaseutua ja maaseudun elinkeinoja halutaan uudistaa. Toisaalta Yhteistyö-toimenpiteen alla halutaan edelleen vahvistaa eri toimijoiden välistä yhteistyötä Suomessa ja kansainvälisesti. Tässä toimenpiteessä uusia elementtejä ovat maaseudun innovaatioryhmät, EIPit (European Innovation Partnership), joita toivotaan perustettavan tutkijoiden, kehittäjien ja käytännön tekijöiden yhteistyönä valmistelemaan maa- ja metsätalouden innovaatioita.

Vuosien 2013 ja 2014 aikana on maa- ja metsätalousministeriön maaseutuverkostoyksikön toimesta toteutettu kymmenen alueellista innovaatioleiriä. Leirit ovat koonneet laajan joukon maaseudun kehittämisestä innostuneita ihmisiä yhteen pohtimaan kunkin alueen kannalta tärkeimpiä kehittämisteemoja. Leirillä on kehitetty uusia liikeideoita ja erityisesti uusia ideoita maaseudun kehittämiseen. Näiden kymmenen innovaatioleirin toteuttajatahot ja muut tulisielut haluttiin koota vielä kertaalleen yhteen. Kipinöistä roihuun -leiri järjestettiin Kuortaneella 18.–19.11.2014. Leirin tarkoituksena oli muotoilla **teesejä vaikuttavampaan maaseudun kehittämiseen** uudella ohjelmakaudella. Teesien työstämisen lisäksi leirin yhtenä tavoitteena oli testauttaa osallistujilla 24 tunnin leirikonseptia, olihan leirillä kyse mallinnettavasta ja mahdollisesti omaan kehittämisen työkalupakkiin sovellettavasta menetelmästä.

Tämä uutiskooste kokoaa leirin annin.

BEST OF THE BEST – TULISIELUT KOOLLA KUORTANEELLA

TULISIELU
MINÄ ITTE

24H LEIRI 2014

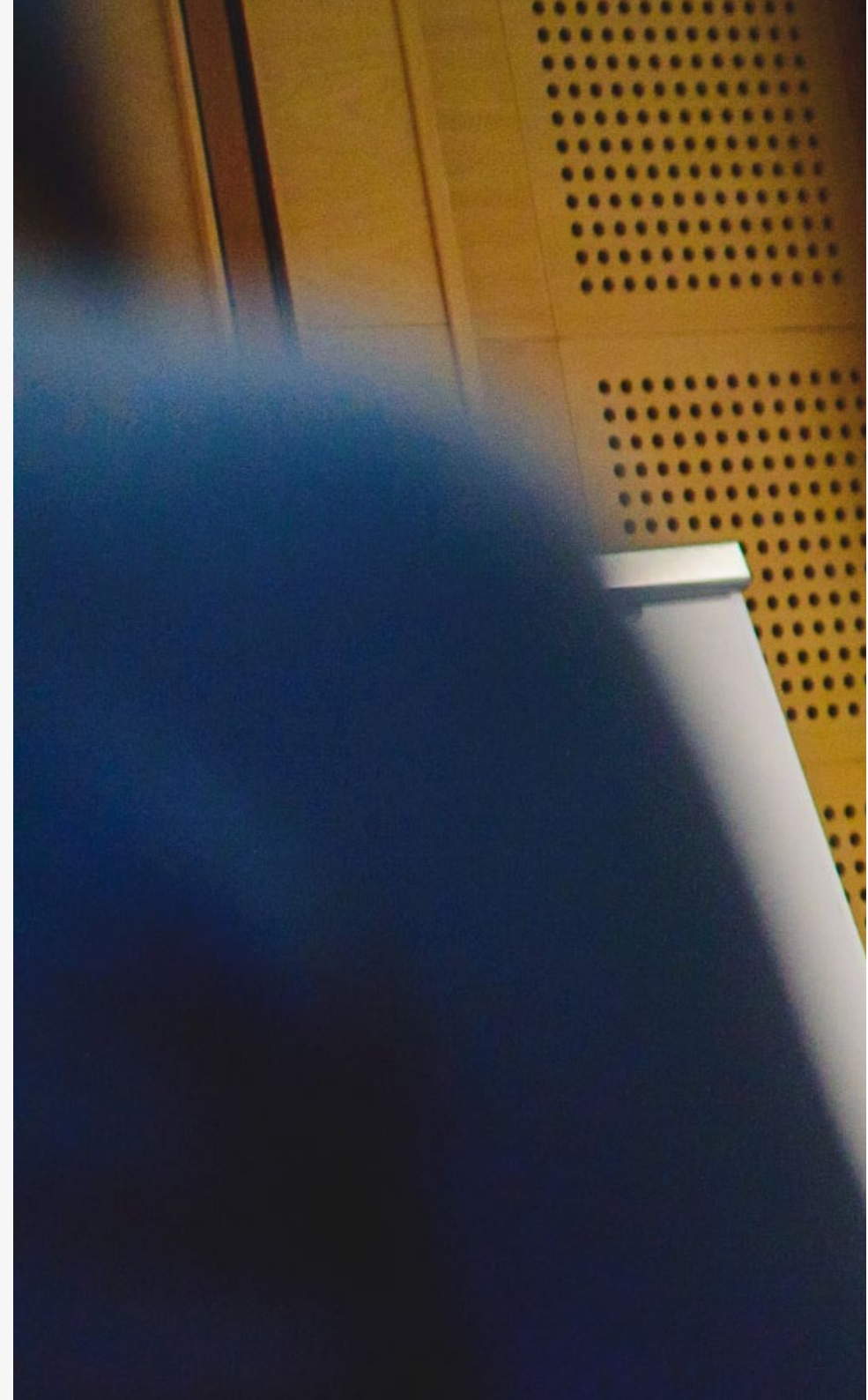
Kipinöistä roihuun -leiri toteutettiin kutsuperiaatteella niin, että jokaiselta vuosien 2013–2014 alueelliselta leiriltä houkuteltiin mukaan sekä järjestäjätahojen edustajia että varsinaisia leiriläisiä. Leirille kutsun saivat myös useat valtakunnallista maaseudun kehittämistyötä tekevät, jotka olivat osoittaneet kiinnostusta leiritoteutuksiin. Yli 400 leiriläisestä Kuortaneelle kokoontui **30 tulisieluista kehittäjää** ympäri Suomea.

Leirillä työskenneltiin tiiviissä tahdissa neljässä ryhmässä. Ryhmien työtä ohjasivat MDI:n konsultit. Lisäksi ryhmiä oli sparraamassa leirineuvoston kommentaattoreina Juha Alarinta Seinäjoen yliopistokeskuksesta ja Päivi Kujala Maaseutuverkostoyksiköstä. Leirituloksia ja kokonaisuutta leiriyhteenvedossa oli arvioimassa kommenttipuheen-
vuorolla Laura Jänis TEM:stä ja Peter Backa SFV:stä. Leiri **huipentui ryhmien tuottamiin uutislähetysiin** Kipinöistä roihuun -studio-
ossa.

ETÄISYYS VELVOITTAA PEREHTYMÄÄN ITSEENSÄ

Leirin alkuun Petri Rajaniemi Future Works Oy:stä sytytteli tulisieluisia kehittäjiä evästämillä työstöä raikkaalla puheenvuorolla.

Rajaniemi totesi osuvasti, että *"etäisyys velvoittaa perehtymään itseensä – mitä kauempana, sitä kirkkaampi kuva tulee olla omasta, syvästä arvosta"*. Erityisesti maaseutualueen menestyskaavassa korostuu erottautuminen mitäänsanomattomasta "hyvä elää, yrittää ja asua" -sloganista. **Kauempaa on huudettava kovempaa** omista vahvuuksista. Viestissä on oltava rosoa, ja sen on herätettävä tunteita. Maaseudulle luo mahdollisuuksia myös yritystoiminnan muutos. Menestyä voi missä vaan, milloin vain ja yritystoiminta voi olla mitä vaan, kunhan vaan on **hyvä siinä, mitä tekee**. Innostavampaan ja konkreettisempia tuloksia tuottavaan maaseudun kehittämiseen tarvitaan leikkivää älyä, joka luopuu rakenteista.

mistään kotoisin.

uaa olla. Mutta ei niin kuin aina ennenkin.

TANNER TÖMISEE JA AITAA KAAUU – TEESIT MAASEUDUN KEHITTÄMISEN REVOLUUTIOON

Kipinäistä roihuun -leirillä rakennettiin yhdessä
revoluutiota maaseudun kehittämiseen ja siinä rytäkässä
on suotavaa, että tanner tömisee ja aittaa kaatuu.

TEESI

KOKEILUT MAASEUDUN KEHITTÄMISESSÄ

Alueellisessa kehittämistyössä pulpahtelee esiin uusia ilmiöitä. Ajan
hermolla on pysyttävä, muutoksiin on kyettävä reagoimaan nopeasti
ja ketterästi. **Kokeiluja tahdotaan lisätä maaseudun kehittämiseen.**
Kokeiluja pitää mahdollistaa ja kehittää systemaattisena kehittämisen
välineenä. Ei riitä, että tempaistaan kertaluontoisesti pystyyn kokeilu
ja jätetään opit ja oivallukset keräämättä ja analysoimatta. Kokeiluilla
on merkitystä vain silloin, kun ne tuottavat tietoa ja osaamista siihen,
miten kannattaa tai ei kannata jatkaa. Maaseudun kehittämisessä on
tilaa ja tilausta kokeilemalla kehittämiselle. Maaseutu huutaa uusien
sytyttävien ideoiden testauksia, uusia toimintamalleja ja palvelumuo-
toja – ennakkoluulotonta uuden luomista, joita kokeilukulttuuria tuke-
malla voidaan saavuttaa.

YRITYSTOIMINNAN KEHITTÄMINEN NUORET DRAIVERINA

Yritystoiminnan kehittämisessä nuorissa on piilevää potentiaalia. Terävöittämällä ja muotoilemalla toimintamalleja uudelleen opiskelijoiden ja yritysten yhteistyöllä voidaan saavuttaa suuria hyötyjä. Yrittäjille nuorten näkemykset, kehittämis ehdotukset, uudet ideat ja trendit voivat avata uusia markkinoita,

tuoda uusia asiakkaita ja kehittää liike-toimintaan uusia tekemisen tapoja. Nuorille yritys jaksot voivat avata tietä omaan yrittäjyyteen. Jaksojen tavoitteet ovat kaksisuuntaisia: yhtäältä haetaan uusia ideoita ja tekemisen tapoja yrityksille, toisaalta myös liikeidea-aihiota nuorille. Työjaksojen jälkeen nuorille järjestetään

ideoiden jatkokehittämiseen leirejä ja työpajoja. Tällä uudella toimintatavalla saadaan maaseudulla uudistettua yritys-toimintaa, tuotua eri toimijoita yhteen ja aktivoitua sekä innostettua maaseudun nuoria omaehtoiseen kehittämiseen.

TEESI

MAHDOLLISTAVAAN MAASEUDUN KEHITTÄMISEEN

Käytännön työ tehdään maalla – maaseudun yrityksissä, maatiloilla, kylissä, kylätaloissa ja paikallisissa yhteisöissä. Siksi maaseudun kehittäminen on mitä suurimmassa määrin paikkojen politiikkaa. Tietenkin tarvitaan myös valtakunnallista maaseudun kehittämistä, joka tarjoaa ajatuksille kehikkoa ja tekemiselle rahoitusta. Samalla kansallisesti voidaan koota paikkojen tyypillisiä tarpeita ja viestiä niistä eteenpäin aina komissioon saakka. Kaksisuuntaiseen ja toimivaan kehittämiseen tarvitaan molempia tasoja, muuten kokonaisuus ontuu.

Maaseudun kehittämisen on oltava uudella ohjelmakaudella yhä vahvemmin tarve- ja tavoitelähtöistä – toimenpiteiden on kohdistuttava maaseudun asukkaiden ja yritysten tarpeisiin, kumpuavatpa ne mahdollisuuksista tai haasteista. Samalla kehittämisessä tulisi vahvemmin korostaa tavoitteita ja haluttuja vaikutuksia, eikä keskittyä niinkään prosessiin tulosten saavuttamiseksi. Uusia, innovatiivisia toteutusmuotoja ja kehittämisen sisältöjä tukee parhaiten tavoitehakuinen kehittäminen, jossa **annetaan tilaa erilaisille variaatioille toteutusaikana**.

Ideat on nostettava jalustalle. Rahoittajaviranomaisten tulisi jatkossa etsiä hyville ja kiinnostaville ideoille rahoitusvaihtoehtoja. Liian usein hallinto lähtee etsimään esteitä, miksi ideaa ei voi rahoittaa tai miksi se ei todennäköisesti toimi. Hedelmällisempää olisi, jos rahoittajat käyttäisivät asiantuntemustaan yhdessä hakijan kanssa sen pohtimiseen, miten ideaa pitäisi kehittää, että sitä voisi rahoittaa. Samalla rahoittajat voitaisiin nähdä alueellisina pääomasijoittajina, jotka hakevat heille uskotulle rahoituspotille parasta mahdollista kokonaistuottoa.

TEESI

SEKTOREIDEN SILPUSTA KOKONAISUUDEKSI

Kansallisesti maaseutua kehitetään eri ministeriöistä. Kunkin sektoriministeriön näkökulmasta maaseudun kehittäminen saattaa olla järkevää, mutta kokonaisuus hämärtyy, kun sektorikohtainen tekeminen liimataan yhdeksi kokonaisuudeksi. Osoptimoitujen sektorikohtaisten päätösten ja toimenpiteiden yhteisvaikutus vetelöittää kehittämistyön terävimmän kärjen. Sektorikohtaisesta kehittämisestä onkin päästävä poikkihallinnolliseen ja eri ministeriöitä yhdistävään politiikkaan.

Sektoreita ja siiloja on myös muualla kuin ministeriöissä, ja ne kaikki hankaloittavat kokonaisvaltaista ja vaikuttavaa maaseudun kehittämistä. Hallintokuntien rajoja on kyllistä kuntiin, seutuihin, maakuntiin ja aina valtiotasolle ja komissioon saakka. Myös tekemisen

tasolla toimijoiden välillä on siiloja. Keskustelevatko maaseudun asukkaat ja yrittäjät sujuvasti esimerkiksi oppilaitosten, yliopistojen, kunnan, valtion tai kolmannen sektorin kanssa?

Kärjistäen maaseudun kehittäminen vaikuttaa ministeriöistä käsin väärinpäin käännettyyn kaukoputkeen katsomiselta. Sektorirajojen häivyttäminen on hankalaa niin kauan kun maaseutu nähdään pelkätään kehittämisen etäisenä kohteena. Eri sektoreiden mahdollisuudet tehdä yhdessä vaikuttavampaa ja kokonaisvaltaisempaa maaseudun kehittämistä paranevat

olennaisesti, kun kaukoputken sijaan maaseutua tarkastellaan ilmiöiden kautta. Näkemys avartuu varmasti, jos **eri sektorit ottavat toimenpiteidensä lähtökohdaksi maaseudun kehitykseen vaikuttavat ilmiöt ja pyrkivät analysoimaan yhdessä**, miten näihin ilmiöihin voidaan maaseudulla tarttua tai millaisia muutoksia ne tuovat mukanaan.

KEHITTÄVÄT KONFLIKTIT

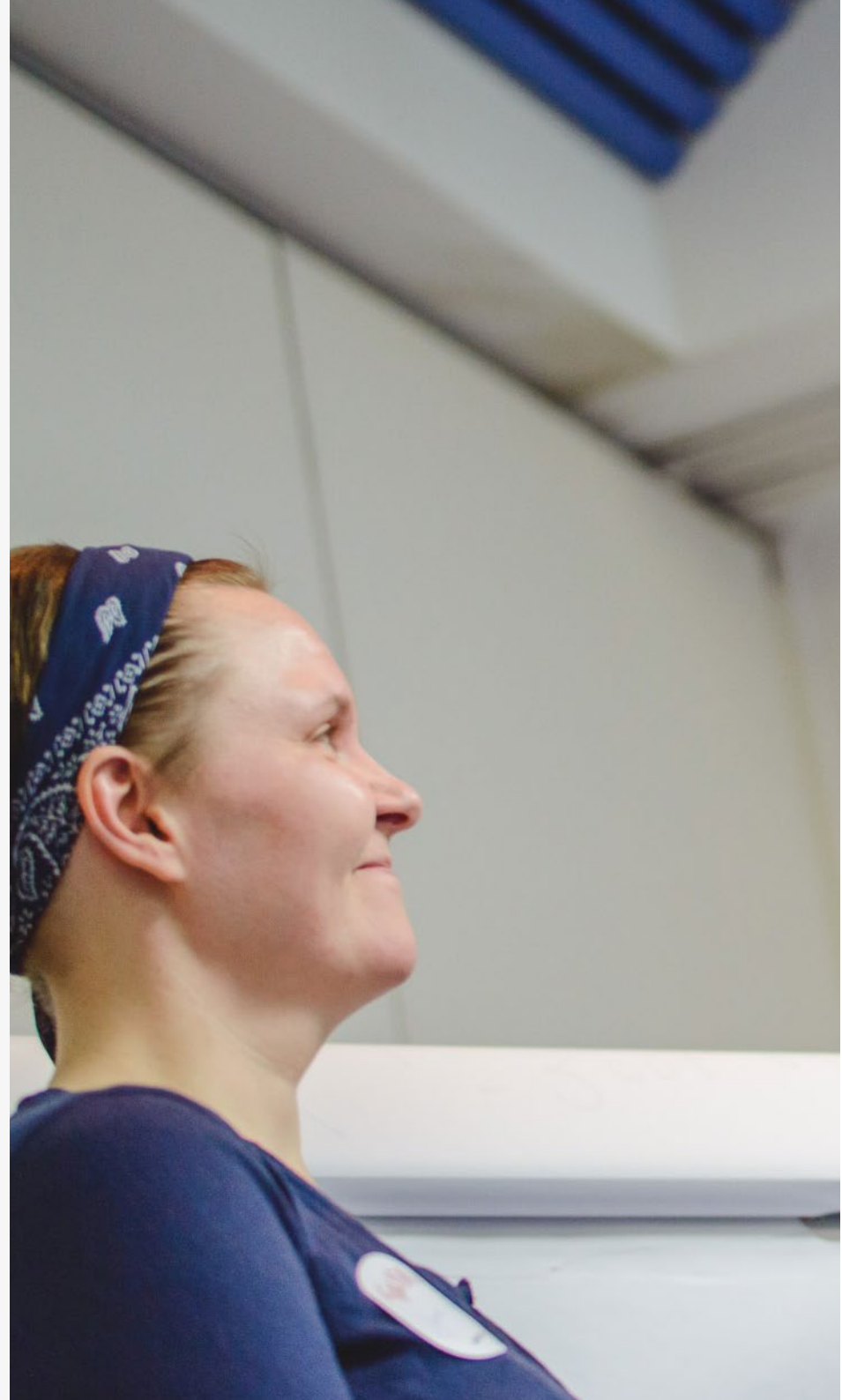
Maaseudun kehittämiseen voisi tuoda laaja-alaisempaa näkemystä järjestämällä tietoisesti vastakkaisia näkemyksiä törmäyttäviä tilaisuuksia. Eri näkökulmien kohdatessa syntyy uutta jännitettä, josta on mahdollista saada paitsi konkreettisia uusia sisältöjä kehittämiseen myös laajempaa ymmärrystä eri tahojen välille. Ohjattuja keskustelutilaisuuksia voisi järjestää tietyssä teemassa kiertueena alueilla tai sitten antaa alueille vapaat kädet päättää keskusteluseSSION sisältö ja näkökulmat.

JOUKKOISTETTU HANKESUUNNITTELU

Joukkojen voimaa on internetaikakaudella helppo hyödyntää monenlaisessa tekemisessä. Yksi uusi ja katsomisen arvoinen kortti voisi olla kehittämishankkeiden suunnittelu joukkoistamalla hankkeen sisältöjen kehittäminen. Samalla on mahdollista laajentaa maaseudun kehittämiseen osallistuvien ihmisten kehää ammattikehittäjien ulkopuolelle ja saada heiltä uusia, ehkä raikkaitakin näkemyksiä maaseudun kehittämiseksi.

VIRASTOSTA PALVELUORGANISAATIOKSI – ASIAKASPALVELUUN JA ASIAKASKOHTAAMISEEN UUSIA TAPOJA JA MALLEJA

Asiakkaan tunnistaminen tuntuu hallinnossa olevan välillä vaikeaa. Haasteellista on myös palvelun tuottaminen ja ajoittaminen juuri oikeaan aikaan asiakkaalle. Asiakkaan näkökulmasta yksi luukku on kateissa – luukkuja on joko liikaa tai ei yhtään. Oli asiakas sitten yritys tai maaseudun asukas, lähtökohtana tulee olla, että asiakkaaseen luotetaan ja asiakas tulee ymmärretyksi ja arvostetuksi. Asiakaspalvelun ja asiakaskohtamisen parantaminen tarkoittaa uusia tapoja tavoittaa asiakas, ja muutosta kokonaisuutena palvelutarpeiden tunnistamisessa ja ajoittamisessa. Julkisten toimijoiden **on uitava sinne, missä asiakkaat luontevasti ovat** ja etsittävä oikeat toimijat ideoiden ja ongelmien äärelle sähköisiä kanavia hyödyntäen.

JOUKOT APUUN ASIAKASPALVELUUN JA MAASEUDUN IDEOIDEN RAHOITUKSEEN

Kuka ja missä asiakas on – etsintöjä on tehty jo riittävän pitkään hallinnossa. Mitäpä jos maaseudun kehittäjät ja rahoittajat kytkeytyisivät olemassa olevaan suomalaiseen joukkorahoituskanavaan tai rakentaisivat yhdessä palvelutarjoajien kanssa oman kanavan ideoiden joukkorahoitukselle ja asiantuntija-avulle? Julkinen sektori voisi rahoittaa riittävän yksityisen rahoituksen tai suuren kannatuksen saaneita ideoita ja kehittämishankkeita kokeilurahalla ja hankkeita voitaisiin viedä tarvittaessa avoimesti ja rivakasti eteenpäin. Mallissa yhdistyisi julkinen tuki yksityiseen rahoituksen, ja ideoita voisi lähteä rahoittamaan kuka tahansa. Samalla julkiset toimijat tarjoaisivat mahdollisuuden saada sparrausapua ja asiantuntevaa palvelua maaseudun lähettiläsverkostolta erilaisiin palvelutarpeisiin. Yrittäjille ja ideoiden omistajille malli tarjoaa kanavan idean arvioinnille ja kokeilulle. Keskipiste Leaderin Nuoriso Leader -rahoitusväline voisi toimia pilottina toteutuksessa. Sen avulla voitaisiin kokeilla julkisen tuen mahdollisuutta joukkorahoituksessa ja asiantuntija-avun ja palveluiden kytke- mistä tätä kautta käynnistyviin ideoihin ja hankkeisiin.

MAASEUTU TARVITSEE KOSKETTAVAA JA PUHUTTELEVAA BRÄNDÄYSTÄ

Maaseutu autioituu, kun ihmiset muuttavat töiden perässä kasvukeskuksiin. Samaan aikaan luetaan tarinoita paluumuuttajista, jotka pakkaavat laukkunsa ja perheensä ja kaipaavat maaseudulle väljempiin asuin- ympäristöihin. Maaseutuohjelman kannattaa panostaa maaseudun mahdollisuuksiin esiintuomiseen ja brändäämiseen, jotta maaseudulle saadaan asukkaita, yrittäjiä ja työpaikkoja. Brändäystä voidaan tehdä viestimällä koskettavammin ja puhuttelevammin. Kaikille sopiva, hajuton ja mauton massaviestintä ei enää tavoita, vaan viestintä tulee kohdistaa omille ihmisille ja omalle alueelle. Maaseudun kehittämisohjelmasta voidaan viestiä kiinnostavien ilmiöiden ja henkilötarinoiden kautta, joiden kautta maaseutu muuttuu yhä houkuttelevammaksi. **Tarinaa ei kannata huijata tai kiillottaa, vaan nostaa esiin maalaisjärkeä, rehellisyyttä, aitoa maaseutua ja syviä arvoja.**

MAASEUDUSTA SVENGAAVA BRÄNDI – PERINTEISET AIDAT KUMOON VIESTINNÄLLÄ

Maaseudusta viestitään uudella, jopa perinteitä rikkovalla tavalla. Maaseudun mahdollisuudet tuodaan virkistävällä tavalla esiin maaseutuohjelman lanseeraustilaisuuksissa ympäri Suomea. Viiteentoista ohjelman lanseeraustilaisuuteen kutsutaan esimerkiksi paikallinen julkisuuden henkilö tai paluumuuttaja kertomaan, miksi hän nauttii maaseudulla asumisesta tai yrittämisestä. Onnistunut viestintä ei pohjaudu välttämättä sokerisiin onnistumisiin, vaan uutiskynnys voidaan rikkoa esimerkiksi yllättämällä tai massojen voimalla. Helsingin Esplanadin puiston valtaaminen maatilaksi tai lannanluonnin flash mob kymmenillä paikkakunnilla samanaikaisesti kiinnittää varmasti suuren yleisön huomion maaseutuun ja sen tekijöihin.

VIESTINTÄÄ YHTEISTYÖSSÄ – PARHAAT JUTUT LEVIÄVÄT ITSESTÄÄN

Virallinen ohjelmaviestintä voi olla liian kankeaa tavoittamaan alueellisia vivah-teita. Toisaalta alueilla ei välttämättä eh-ditä tai osata viestiä ainutlaatuisista tai huomionarvoisista asioista. **Maaseudun viestijät tulisi koota verkostoon, jos-sa kaikki toimijat palvelevat toisiaan.** Selkiyttämällä maaseudun kehittäjien ja viestintähenkilöiden rooleja ja tehtäviä sekä kansalliset maaseudun viestit että alueelliset jutunaihiot leviävät kuloval-kean lailla. Viestinnän sisällöt tulevat edelleen korsien juurilta, mutta kanavia ja välineitä tarjotaan myös kansalliselta tasolta. Tällä tavalla maaseudun ihmis-ten ääni tulee kuuluviin radiossa, lehdis-sä, sosiaalisessa mediassa ja torilla.

"Viestijöiden verkosto kertoo ulos sen, mitä emme ehkä osaa itse kertoa."

A person is seen from the side, leaning over a small, built-in stove or fireplace. They are tending to a fire that is burning brightly inside the stove. The scene is set at night, and the primary light source is the fire, which casts a warm, orange glow. The person is wearing dark clothing. In the background, there is a green light source, possibly a lamp or a window, which adds a cool, greenish tint to the scene. The overall atmosphere is cozy and intimate.

MILLÄ HUIPPUTULOKSEEN MAASEUDUN KEHITTÄMISTYÖSSÄ?

EM-kultaa moukarinheitossa takautuvasti kaulaansa saanut Olli-Pekka Karjalainen kertoi leirin toisen päivän aamuun omista huippu-urheiluvuosistaan ja uraansa ohjanneista nyrkkisäännöistä. Vaikka aasinsilta moukarihäkistä maaseudun kehittämiseen saattaa vaikuttaa ohuelta, Karjalaisen opeista voidaan ammentaa hyviä pointteja myös kehittämistyöhön.

SITOUTUMINEN. Huippusuoritus vaatii sitoutumista. Ellei ole valmis sitoutumaan omaan työhönsä sataprosenttisesti, on parempi keksiä jotain muuta tekemistä. Erityisesti sitoutumista kysytään silloin, kun asiat eivät etene suunnitellusti tai matkan varrella tulee yllättäviä esteitä matkaan.

VAHVUUDET. Urheilussa ja kehittämisessä on tunnettava omat vahvuutensa ja pyrittävä systemaattisesti vahvistamaan niitä entisestään. Urheilijalla saattaa olla jokin pieni tekninen yksityiskohta, joka tekee hänestä ylivoimaisen muihin nähden. Näin on myös kehittämisessä. Mikäli fokus rönssyilee, on vaarana menettää suhteellinen, vahvuuksiin perustuva kilpailuetu muihin nähden. Siksi on tärkeää panostaa omien vahvuuksien jatkuvaan parantamiseen.

INTOHIMO. Kovakaan treeni ei tunnu työltä, kun nauttii siitä mitä tekee. Huippu-urheilija elää vahvasti tunteella mukana ja saa ammennettua tunnetiloista lisälatausta suorituksiinsa. Myös kehittämistyössä tunteilla on voimakas eteenpäin vievä vaikutus. Mitään ei tapahdu, jos sisältö tuntuu plisulta tai ei kosketa. Kun tunteet syttyvät, on mahdollista saada aikaan mitä vaan.

Viime kädessä Karjalaisen mukaan urheilussa ja kehittämisessä on kyse päättäväsyydestä. **Pitää vain tehdä suunnitelma ja toteuttaa se.** Liian usein suunnitelmia kyllä tehdään, mutta ne jäävät toteutumatta tai toteutetaan vain osittain. Huipulla 95 % suoritus ei riitä, oli kyse sitten moukarinheitosta tai maaseudun kehittämisestä.

Leirin päätteeksi Maaseutuverkostoyksikön johtaja Päivi Kujala summasi oppeja ja kokemuksia innovaatioleiriltä. Kujala viittasi Karjalaisen kolmeen pointtiin ja löysi niistä suoran yhtymäkohdan kehittämistyön ammattilaisiin.

– Olli-Pekan pointit pitävät paikkansa myös maaseudun kehittämisessä. Tässä työssä tarvitaan sitoutumista, omien vahvuuksien kehittämistä ja erityisesti intohimoa ja tunnetta. Alueellisilla innovaatioleireillä on nähnyt kaikkea näitä, Kujala tiivisti.

Kuten monessa muussakin asiassa, myös innovaatioleireillä matka on ollut jopa itse päämäärää tärkeämpi.

– Innovaatioleirit ovat olleet huikea kokemus, ja tällä matkalla on ollut ilo olla mukana! On ollut antoisaa nähdä innostuneita ihmisiä maaseudun kehittämisessä eri puolilla Suomea, Kujala hehkuttaa.

Maaseutuverkostoyksikkö ja MDI kiittävät kaikkia Kipinöistä roihuun -leirin tulisieluja upeista esityksistä ja erityisesti rohkeasta heittäytymisestä leirityöskentelyyn.

NÄLÄTTÄ HÄTÄÄN?

Kehittyvissä talouksissa on kova hinku eteenpäin. Ihmiset tekevät työnsä kovalla tarmolla ja tavoittelevat parempaa elämänlaatua itselleen ja tuleville sukupolville. Menestymisen nälkä on kova.

YLEn A-studion keskustelussa (27.11.2014) talouden asiantuntijat kantoivat huolta kotimaisesta nälästä, tai pikemminkin sen puutteesta. Parhaimmillaan nälkä on innostuksen paloa, joka vie kehitystä ja koko suomalaista yhteiskuntaa eteenpäin. EK:n puheenjohtaja Ilpo Kokkilan ja elinkeinoministeri Jan Vapaavuoren mielestä suomalaisilta puuttuu motivaatio ja kipinä oman ja seuraavan sukupolven aseman parantamiseen. Koko maan kasvua ajatellen Suomessa on passivoiduttu ja jääty lepäämään aikaisempien vuosien menestyksen laakereille. Talouden ja yhteiskunnan rakennemuutoksen jyllätessä laakerit sulavat alta ja pohja kasvulle rapautuu.

Nälkäisellä hätää ei ole, kylläinen kurkkii peloissaan peräpeiliin. Kymmenen alueellista innovaatioleiriä läpieläneenä voi perustellusti rauhoitella napamiehiä. Toteutetut leirit ovat osoittaneet, ettei maaseudun

kehittämisestä puutu innovatiivisia, innostuneita, energisiä ja osaavia ihmisiä, joilla on kipinää ja intohimoa oman elinympäristön kehittämiseen. Maaseudulla on krooninen nälkä – se janoaa nyt etenkin uusia tuulia elinkeinojen ja koko maaseudun uudistamiseen sekä yhteiseen tekemiseen sisältöjä paikallisesti, alueellisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti. Tarvitaan vain joukkojen kokoamista, yhteen hiileen puhaltamista, yhteisiä toimivia työkaluja ja raakaa työtä. Tanner tömisee ja aita kaatuu vielä – se on varma!

Leiriläisistä Laura Jänis TEM:stä pukeekin sanat jatkosta hienosti leirin jälkeisessä maaseutu.fi -kirjoituksessaan.

– Haluaisin kuulla tarinoita siitä, miten kymmenellä innovaatioleirillä syntyneet kipinät ovat lähteneet elämään. Haluaisin itse kertoa sellaisen tarinan, Jänis toteaa.